

Predmet: DRUŽBOSLOVJE

Letnik: 2.

1. VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI CILJI

Geografija

Študenti(ke):

- dopolnijo svoje znanje iz geografije v skladu s potrebami pouka geografskih vsebin v 1. in 2. triletju OŠ;
- utrdijo znanje o občegeografskih pojmi in jih podrobneje spoznajo na primerih iz Slovenije;
- poglobijo znanje o slovenskih pokrajinah, njihovem spreminjanju in najpomembnejših procesih, ki jih preoblikujejo;
- se usposobijo za členitev širšega območja na manjše pokrajinske enote v skladu s potrebami pouka v 1. in 2. triletju OŠ;
- se seznanijo z nekaterimi geografskimi problemi, ki jih je mogoče obravnavati v okviru spoznavanja domače pokrajine;
- se učijo vrednotiti naravno- in družbeno-geografske dejavnike z vidika njihovega pomena za gospodarsko izkoriščanje;
- se usposobijo za orientacijo v prostoru in uporabo geografskih kart;
- se usposobijo za uporabo različnih virov za spoznavanje domače pokrajine;
- na terenskih vajah ob praktičnih primerih v različnih pokrajinskih enotah Slovenije poglobijo znanje o posameznih sestavinah pokrajine in o njihovi tesni medsebojni povezanosti in prepletenosti;
- si oblikujejo odnos do okolja in kulturnih vrednot v domači pokrajini in Sloveniji.

Zgodovina

Študenti(ke):

- se seznanijo z metodološkimi in teoretičnimi vprašanji zgodovinske vede, z zbirkami zgodovinskih virov, s pomembnejšo literaturo, s tehniko citiranja,
- spoznavajo glavna zgodovinska obdobja v razvoju slovenskega naroda in se seznanijo z našo kulturnozgodovinsko dediščino,
- posebej poglobijo znanje o slovenski gospodarski in krajevni zgodovini,
- spoznavajo posledice migracijskih tokov od najstarejših časov do danes,
- dopolnijo deficitarno znanje iz zgodovine v skladu s potrebami pouka spoznavanja narave in družbe ter spoznavanja družbe.

2. VSEBINA

Geografija

- Predavanja: Geografija kot veda, ki povezuje družboslovna in naravoslovna znanja, naravno geografsko okolje; snovni, statistični in drugi viri za pouk geografskih vsebin v 1. in 2. triletju OŠ;

- Obravnava domače regije, opredelitev in predstavitev vseh geografskih značilnosti, smotrna izraba okolja ter njegovo urejanje in varstvo. Geografske značilnosti Slovenije po njenih naravnogeografskih enotah. Opredelitev posameznih sestavin pokrajine in spoznavanje ter razumevanje temeljnih geografskih pojmov. Značilnosti gospodarskega in prebivalstvenega razvoja posameznih območij Slovenije ter opredelitev geografskih pojavov in procesov.
- Terenske vaje: Delo z viri, literaturo, statističnimi podatki in uporaba kartografskega materiala. Opredeljevanje naravnih in družbenih sestavin domače pokrajine, in v drugih slovenskih pokrajinah (delo na terenu). Spoznavanje človekovih dejavnosti in njihovega vpliva na spreminjanje pokrajine. Spoznavanje pokrajinskih enot Slovenije (alpska, dinarska, subpanonska, primorska) in slovenskega etničnega ozemlja zunaj meja Slovenije z metodami terenskega dela.

Zgodovina

Predavanja:

Pojem in predmet zgodovine. Periodizacija zgodovine in uvajanje v zgodovinski čas. Zgodovinski viri in literatura. Problematika krajevne zgodovine s posebnim ozirom na krajevnozgodovinsko literaturo.

Poselitev slovenskega prostora v prazgodovini in antiki. Naselitev slovenskih prednikov. Izbrana poglavja iz slovenske zgodovine srednjega in novega veka.

Kulturnozgodovinska podoba slovenskega prostora. Oblikovanje slovenske etnične meje, zamejski Slovenci, narodne manjšine v Republiki Sloveniji.

Problematika gospodarske zgodovine: agrarna zgodovina, položaj kmeta, zgodovina neagrarnih panog (obrt, trgovina, vrste prometa, založništvo, manufakture, fužinarstvo, glažutarstvo, industrija in rudarstvo itd.).

Nastanek Jugoslavije in njen razvoj (politične stranke, gospodarstvo), nekatera vprašanja NOB v Sloveniji. Povojni razvoj, razpad SFRJ in nastanek samostojne Slovenije.

Seminar:

Predstavitev nekaterih tem iz slovenske krajevne in gospodarske zgodovine.

Terenske vaje:

Arhivi, muzeji (v Ljubljani Arhiv Slovenije, Narodni muzej, Slovenski šolski muzej). Spoznavanje kulturnozgodovinske dediščine v Ljubljani (Kopru), v Sloveniji in zamejstvu. Obiski nekaterih pokrajinskih muzejev v Sloveniji, zbiranje in proučevanje podatkov o krajevni, gospodarski in kulturni zgodovini ter spoznavanje slovenskih zamejskih pokrajin in šol.

3. POVEZANOST Z DRUGIMI PREDMETI

Geografija

Vsebina tega dela predmeta se tesno povezuje predvsem z zgodovino, ki je vsebinsko drugi del predmeta družboslovje, tematsko pa posega tudi na področje sociologije, etnologije in drugih

sorodnih ved. V okviru študija se predmet povezuje z didaktiko družboslovja, didaktiko naravoslovja, naravoslovjem in s pedagoško metodologijo.

Zgodovina

Vsebina tega dela predmeta se povezuje z geografijo, občo zgodovino, etnologijo, slovensko književnostjo in sociologijo.

4. ŠTUDIJSKA LITERATURA

Geografija

- Bračič, V., Lah, A., Vrišer, I., 1983: Sodobni svet : družbena geografija. 1, Družba in okolje. Obzorja, Maribor, 343 str.
- Bračič, V., Lah, A., Vrišer, I., 1983: Sodobni svet 2, Svetovno gospodarstvo. Obzorja, Maribor, 404 str.
- Gams, I., 1996: Geografske značilnosti Slovenije za srednje šole. Mladinska knjiga, Ljubljana, 183 str.
- Gams, I., 1996: Geografske značilnosti Slovenije. Delovni zvezek. Mladinska knjiga, Ljubljana 1 mapa (39 str.).
- Košak, M., Janša-Zorn, O., Umek, M., 1996: Tu sem doma 2. Naravne enote Slovenije. Spoznavanje družbe za 5. razred osnovne šole. Modrijan, Ljubljana, 137 str.
- Košak, M., Janša-Zorn, O., Umek, M., 1996: Tu sem doma 2. Naravne enote Slovenije. Vaje. Spoznavanje družbe za 5. razred osnovne šole. Modrijan, Ljubljana, 64 str.
- Kunaver, J. in drugi, 1996: Obča geografija za 1. letnik srednjih šol. DZS, Ljubljana, 265 str.
- Melik, A. (1963): Slovenija I in I do IV. Slovenska matica, Ljubljana
- Orožen-Adamič, M. (urednik), 1995: Krajevni leksikon Slovenije. DZS, Ljubljana, 638 str.
- Savnik, R. (urednik), Planina, F. (urednik), Šifrer, Ž. (urednik), 1968: Krajevni leksikon Slovenije: repetitorij z uradnimi, topografskimi, zemljepisnimi, zgodovinskimi, kulturnimi gospodarskimi in turističnimi podatki vseh krajev Slovenije. Knjiga 1, Zahodni del Slovenije. Krajevni leksikon Slovenije: repetitorij z uradnimi, topografskimi, zemljepisnimi, zgodovinskimi, kulturnimi gospodarskimi in turističnimi podatki vseh krajev Slovenije. Državna založba Slovenije, Ljubljana, 487 str.
- Savnik, R. (urednik), Planina, F. (urednik), Šifrer, Ž. (urednik), 1971: Krajevni leksikon Slovenije: repetitorij z uradnimi, topografskimi, zemljepisnimi, zgodovinskimi, kulturnimi gospodarskimi in turističnimi podatki vseh krajev Slovenije. Knjiga 2, Jedro osrednje Slovenije in njen jugovzhodni del. Krajevni leksikon Slovenije: repetitorij z uradnimi, topografskimi, zemljepisnimi, zgodovinskimi, kulturnimi, gospodarskimi in turističnimi podatki vseh krajev Slovenije. Državna založba Slovenije, Ljubljana, 705 str.
- Savnik, R. (urednik), Planina, F. (urednik), 1976: Krajevni leksikon Slovenije: repetitorij z uradnimi, topografskimi, zemljepisnimi, zgodovinskimi, kulturnimi, gospodarskimi in turističnimi podatki vseh krajev Slovenije. Knjiga 3, Svet med Savinjskimi Alpami in Sotlo. Državna založba Slovenije, Ljubljana, 574 str.
- Savnik, R. (urednik), Planina, F. (urednik), 1980: Krajevni leksikon Slovenije: repetitorij z uradnimi, topografskimi, zemljepisnimi, zgodovinskimi, kulturnimi, gospodarskimi in turističnimi podatki vseh krajev Slovenije. Knjiga 4, Podravje in Pomurje. Državna založba Slovenije, Ljubljana, 643 str.
- Umek, M., 1996: Tu sem doma 1 : spoznavanje družbe za 4. razred osnovne šole. Priročnik za učitelje. Modrijan, Ljubljana, 71 str.
- Varley, C., Miles, L., 1994: Šolska enciklopedija. Geografija. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana, 128 str.
- Waugh, D., 1995: Geography : an integrated approach. Nelson, Walton-on-Thames [etc.], 593 str.

Zgodovina

Obvezna:

Božič B.: Oris zgodovine Slovencev, Ljubljana 1980

Zgodovina Slovencev (CZ), Ljubljana 1979

Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev. Zgodovina agrarnih panog. 1. in 2. zvezek, Ljubljana 1970, 1980.

Melih-Gestrin: Slovenska zgodovina 1792-1918, DZS.

Priporočljiva:

Arheološka najdišča Slovenije, Ljubljana 1975

Grafenauer B.: Zgodovina slovenskega naroda, 1-5, Ljubljana 1954-1962

Ferenc T., Kacin-Wohinz M., Zorn T.: Slovenci v zamejstvu, Ljubljana 1974

Slovensko ljudsko izročilo, Ljubljana 1980

Enciklopedija Slovenije (posamezna gesla) in Krajevni leksikon Slovenije 1-4, Ljubljana 1968-1980

Razprave iz slovenske zgodovinske periodike (Zgodovinski časopis, Kronika, krajevni zborniki)

5. POSEBNOSTI

Terensko delo opravijo študenti v različnih pokrajinskih enotah Slovenije (in v zamejstvu). Delo se organizira z več enodnevnimi terenskimi vajami ali pa v obliki večdnevni terenskih vaj. Na terenskih vajah študentje pišejo dnevnik. Oddati ga morajo pred opravljanjem prvega od delnih izpitov.

Kadrovski pogoji:

Habilitirani visokošolski učitelj za področje geografije in habilitirani visokošolski učitelj za področje zgodovine.

Materialni pogoji:

Standardna učilnica z AV opremo in ustrezen izbor študijske literature. Občasno tudi računalniška učilnica. Stroške izvedbe terenskih vaj, ki jih ne krije MŠŠ plačajo študentje.

Avtorja: ***dr. Stanko PELC, doc. in***
 dr. Irena GANTAR GODINA, doc.